



KONU ANLATIMI

KISA ÇİZGİ: (-)

1. Satıra sığmayan sözcükler bölünürken satır sonuna konur.

Örnek

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bilmem.

2. Dil bilgisinde kökleri ve ekleri ayırmak için konur.

Örnek

yol-cu-lar

3. Eklerin başına konur.

Örnek

Bu cümlede -de eki farklı bir işlevde kullanılmış.

4. Heceleri göstermek için kullanılır.

Örnek

Du - var - da - ki a - ra - ba - dan

5. Kelimeler veya sayılar arasında "-den...-a, ve, ile, ila, arasında" anlamlarını vermek için kullanılır.

Örnek

2017 - 2018 eğitim - öğretim yılı,
Fenerbahçe - Galatasaray karşılaşması bugün.

6. Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır.

Örnek

-2 °C

7. Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır.

Örnek

50 - 20=30

UZUN ÇİZGİ (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna konuşma çizgisi de denir.

Örnek

Beyza sordu:

— Herkes ekmek parası için çalışıyor da fırıncılar niçin çalışıyor?

ALİŞTİRMA

Aşağıdaki cümlelerde kısa çizginin ve uzun çizginin niçin kullanıldığını altlarına yazınız.

Kelimeyi me-rak-lı olarak hecelerine ayırdı.

.....

Karagöz:

— Yar bana bir medet, bir çare.

.....

Evler kelimesindeki - ler eki anlamı değiştirmez.

.....

Çocuk 68-12 işlemini hemen yaptı.

.....

Bu yol sayesinde Fatsa-Ordu arası kılalacak.

.....

Geceleyn hava ısısı -1°C kadar düşecekmiş.

.....

Kardeşim elindeki son parasıylada bakkaldan şeker almak istiyordu.

.....

Sulak kelimesi yapısına Su - la - k şeklinde ayrılmalı.

.....

Bilim insanları depremlerin zararını en az seviyeye indirmek için çalışmalar yapıyorlar.

.....

Öndeki adam:

— Bu yaptığınız hiç doğru değil.

.....

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde () ile gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

Ayşe () Selim ve Hakan()'ın defterindeki 29()12 işleminin sonucu on yediymiş.

Eyvah() Ocaktaki süt taştı()

Selma()Sude kızları() Ahmet() Selim erkekleri yarışmada temsil edecek()

Yarışmada 1() olmak için elinden geleni yaptı()

Duvardaki resim 1812() 1814 arasındaki İstanbul yaşamını yansıtıyor()

İzmir() Ankara arası dört () İstanbul() Ankara arası üç saat sürüyor()

Hey() Kırmızı bir araba buradan geçti mi()

Aşağıdaki kısa çizginin kullanım kurallarıyla ilgili cümle örneği yazınız.

Eklerin başına konur.

.....

Kelimeler veya sayılar arasında “-den...-a, ve, ile, ila, arasında” anlamlarını vermek için kullanılır.

.....

Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır.

.....

Heceleri göstermek için kullanılır.

.....

TEST

1. Aşağıdakilerden hangisi kısa çizginin kullanıldığı yerlerden biri değildir?

- A) Heceleri ayırmak için konulur.
- B) Satır sonuna sığmayan sözcükleri ayırmak için konulur.
- C) Konuşma cümlelerinden önce konulur.
- D) Ekleri göstermek için ekin önüne konulur.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) yanlış kullanılmıştır?

- A) Osmanlı – Rus savaşlarından söz etti öğretmenimiz.
- B) Turistin elinde Türkçe – İtalyanca bir sözlük vardı.
- C) İki yargı arasında sebep – sonuç ilişkisi vardı.
- D) Onunla ileri – geri konuşmana dayanamıyorum.

3. Aşağıdakilerden hangisinde kısa çizgi farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Pa- zar- lık
- B) Mavi-lik-ler
- C) Ek-me-ğın
- D) ye-şil-lik-ler

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi doğru kullanılmıştır?

- A) Onunla üç-dört yıldır tanışıyoruz.
- B) Ekleri göstermede kısa çizgi kullanılır: luk-, se- ...
- C) Yeni eğitim-öğretim yılında sınıflarımız değişti.
- D) Sizinle tekrar-tekrar görüşeceğimize inanıyorum.

5. Aşağıdakilerden hangisi kısa çizginin kullanım alanlarından biridir?

- A) Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerim, durumunu açıklamak ve göstermek
- B) Satır sonuna sığmayan sözcükleri bölmek
- C) Bir bilginin şüpheyile karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek
- D) Heyecan vb. duyguları ifade eden cümleleri belirtmek

6. Aşağıdakilerden hangisinde kısa çizgi yanlış kullanılmıştır?

- A) Tart-tı
- B) 35-5=30
- C) Yavaş-yavaş alıştı.
- D) Ankara-Ordu seferi iptal.